

**Teatro
Principal**

Ricordando Puccini

Gala lírica

29.11.24 20h

Organització:

Universitat
de les Illes Balears

Vicerektorat
de Projectió Cultural
i Universitat Oberta

Col·laboracions:

Ricordando Puccini

Gala lírica

Alessandro Goldoni · Tenor

Raquel Ribas · Soprano

Inma Hidalgo · Soprano

Maia Planas · Soprano

Orquestra Universitat de les Illes Balears (director: **Xisco Amengual Ripoll**)

Coral Universitat de les Illes Balears (directora: **Núria Cunillera Salas**)

Felipe Aguirre · Director Convidat

Organització:

**Società
Dante Alighieri**
Lingua e Cultura Italiane

Universitat
de les Illes Balears

Vicerektorat
de Projectió Cultural
i Universitat Oberta

Col·laboracions:

Consolato Generale d'Italia
Barcellona

**Consell de
Mallorca**

Programa

Preludio Sinfonico • ORQUESTRA

Aria «Quando me'n vo'», de *Bohème*

RAQUEL RIBAS • SOPRANO

Aria «Recondita Armonia!», de *Tosca*

ALESSANDRO GOLDONI • TENOR

Intermezzo* del Acto III, de *Manon Lescaut • ORQUESTRA UIB

Aria «O, mio babbino caro», de *Gianni Schicchi*

RAQUEL RIBAS • SOPRANO

Duetto «Vogliatemi bene», de *Madama Butterfly*

INMA HIDALGO • SOPRANO | ALESSANDRO GOLDONI • TENOR

Coro «Bocca chiusa», de *Madama Butterfly* • ORQUESTRA UIB I CORAL UIB

Aria «Un bel dì vedremo», de *Madama Butterfly*

INMA HIDALGO • SOPRANO

Intermezzo* «L'abbandono», de *Le Villi • ORQUESTRA UIB I CORAL UIB

Aria «Vissi d'arte», de *Tosca*

MAIA PLANAS • SOPRANO

Aria «E lucevan le stelle», de *Tosca*

ALESSANDRO GOLDONI • TENOR

Preludio* del Acto III, de *Edgar • ORQUESTRA UIB

Aria «Sì, mi chiamano Mimì», de *Bohème*

INMA HIDALGO • SOPRANO

Aria «Nessun dorma», de *Turandot*

ALESSANDRO GOLDONI • TENOR • ORQUESTRA UIB I CORAL UIB

els ARTISTES

ALESSANDRO GOLDONI – TENOR

Nascut a Bolonya, va iniciar els seus estudis sota la guia del mestre Roberto Scaltriti i es va perfeccionar amb la col·laboració dels prestigiosos mestres Leone Magiera i Simone Savina en l'apartat musical. Va cursar el programa d'Alt Perfeccionament per a cantants lírics a Torre del Lago Puccini. El 2014, va assistir al curs d'art escènica al Conservatori Cherubini de Florència, presidit pel mestre Francesco Torrigiani.

El setembre de 2017 va obtenir el primer premi en un concurs internacional a Astanà, Kazakhstan. A més, el 2014 va guanyar una selecció internacional per a solistes lírics presidida pel baríton Carlo Meliciani, a Empoli. El 2013 va ser finalista al Concurs Internacional de Cant Rinaldo

Pellizzoni (Parma). Les seves aparicions televisives inclouen la transmissió d'òperes i concerts, i té a l'agenda diversos compromisos a Itàlia, Europa, Rússia i Amèrica del Sud.

El gener de 2024, va oferir un gran concert a Niš, Sèrbia. El novembre de 2023 va participar en un concert a Hèlsinki, Finlàndia, en homenatge a Beniamino Gigli. També el novembre, va cantar a Sarajevo davant de més de 4.000 persones, en un concert, «Els Tres Tenors», transmès en directe a tot Bòsnia. Al maig d'aquell mateix any va fer una gira per Romania, que va incloure concerts als principals teatres del país. Al Teatre Rossini de Lugo va interpretar novament el paper de Turiddu a *Cavalleria Rusticana*.

El 31 de desembre de 2022 va ser l'únic tenor al concert de Cap d'Any al Teatre Comunale Apollo de Lecce, amb l'Orquestra OLES de Pulla. Aquell mateix any va cantar a la inauguració dels Jocs Esportius al Campidoglio de Roma, amb la presència de l'alcalde i del president del CONI, Giovanni Malagò.

El juliol de 2021 va estrenar mundialment l'obra *Amor ch'a nullo amato*, de Fabio Massimo Capogrosso, al Teatre Gran de Brescia, en la commemoració dels 700 anys de la mort de Dante Alighieri. També va ser convidat per l'Ambaixada Italiana a Geòrgia a un concert a Batumi, acompanyat per l'Orquestra Nacional de Geòrgia, sota la direcció de Lorenzo Tazzieri. A l'octubre, va participar en un concert al Teatre Nacional d'Òpera de Tunísia, per celebrar la col·laboració artística entre Itàlia i Tunísia.

L'artista ha tingut una prolífica carrera, que inclou gires a la Xina, rols protagonistes en òperes com *La Traviata*, *Carmen* i *Tosca*, així com nombroses col·laboracions amb teatres i orquestres internacionals.

Ha treballat en produccions de renom al costat d'artistes destacats com Dimitra Theodossiou i Carlo Guelfi, sota la direcció de mestres com Alberto Veronesi i Lorenzo Castriota Skanderberg. Les seves interpretacions l'han portat a escenaris com el Teatre Comunale de Bolonya, el Teatre Verdi de Busseto i el Teatre Manzoni de Bolonya, entre d'altres. També té una destacada trajectòria en concerts i gales benèfiques, ha participat en esdeveniments memorables, com l'homenatge al mestre Luciano Pavarotti a la Corale Rossini de Mòdena, amb la presència de Raina Kabaivanska i Leone Magiera.

El tenor continua consolidant la seva carrera internacional amb una agenda plena de compromisos en diversos països i escenaris de prestigi.

INMA HIDALGO – SOPRANO

Nascuda a Barcelona, va iniciar la seva formació musical i teatral a la Fundació del Teatre Principal de Palma com a membre del Cor Juvenil i de l'Aula Teatral.

Posteriorment, va continuar com a membre del Cor Titular, col·laborant en les diferents temporades d'òpera i sarsuela del teatre fins al 2016.

Va cursar el Grau Superior de Cant al Conservatori Superior de les Illes Balears amb el professor Josep M. Ribot. Posteriorment, va realitzar el Màster en Interpretació i Recerca Performativa del Repertori Vocal Espanyol a l'Escola Superior de Cant de Madrid. Ha rebut classes magistrals de Josep Bros, Michelle Wegwart, Jane

Robinson, Amellia Felle, Maria Pavone, Gustav Djupsjöbacka, Barbara Fritoli, David Menéndez i Miren Urbiet.

Ha interpretat obres com *Harmonia Caelestis* de Pàl Esterhazy, dirigida per Irina Capriles, *Magnificat* de J. Rutter, *Vom Goldenen Horn* de J. Rheinberger, *Stabat Mater* de Rossini, la *9a Simfonia* de Beethoven, i diversos rols operístics: Page a *Rigoletto* de Verdi, Rosita a *Luisa Fernanda* de F. M. Torroba, Encarna a *La Revoltosa* de R. Chapí, Irene a *Doña Francisquita* d'A. Vives, Donna Elvira a *Don Giovanni* i Primera Dama a *Die Zauberflöte* de W. A. Mozart sota la direcció de Martin Fischer-Dieskau i Francisco López, Rowan a *El petit escuraxemeneies* de B. Britten, Anna a *Nabucco* de Verdi amb direcció d'Óliver Díaz, Clotilde a *Norma* de Bellini dirigida per Andrés Salado, Sacerdotessa a *Aida* de Verdi i La Ciesca a *Gianni Schicchi* de Puccini.

A més, ha col·laborat com a solista al Festival Música Mallorca interpretant la *Fantasia Coral* de Beethoven al Teatre Principal de Palma, el Teatre de Brandenburg i la Filharmònica de Berlín, així com fragments de l'òpera *Carmen* de Bizet, en versió concert, en el rol de Mercedes al Teatre d'Augsburg sota la direcció de Heia Domonkos.

Actualment, és membre de la SIAA Foundation, amb la qual ha tingut l'oportunitat de cantar en escenaris com el Grand Hall del Conservatori Txaikovski de Moscou sota la direcció d'Arthur Arnold, l'Òpera Nacional de Letònia amb el mestre Mārtiņš Ozoliņš, el Living Arts Center de Toronto, la Casa da Música d'Oporto amb l'Orquestra do Atlântico, el Teatre Campoamor d'Oviedo, el Teatre del Drama de Kaliningrad, el Teatre Cervantes de Màlaga, el Gran Teatre Falla de Cadis, el Dzintari Concert Hall de Jūrmala, The Old Theater de Vilnius, la Filharmònica de Kaunas, el Kolarac Concert Hall de Belgrad i el Teatre Municipal de Piacenza.

RAQUEL RIBAS – SOPRANO

Raquel Ribas Boria, nascuda a Mallorca el 1995. Als 12 anys s'uneix a la Coral Juvenil Federativa de Palma dirigida per Joan Rosselló i a partir d'aquí ha estat a nombroses corals passant des de Cor Ciutat de Mallorca fins la Capella de la Seu i Fundació Studium Aureum on canta actualment com a corista i com a solista.

L'any 2020 va representar el cant de la Sibila a La Seu. També ha fet com a solista a l'òpera *Dido i Aeneas* representant el paper de Belinda, *Glòria* de Jenkins al Teatre principal i en la *Mass of the Children* de John Rutter entre d'altres. Segueix formant-se en l'especialitat de veu al Conservatori Superior de les Illes Balears.

MAIA PLANAS – SOPRANO

Soprano Mallorquina. Inicia els seus estudis amb la mezzosoprano Sylvia Corbacho, continua la seva formació a la Hochschule für Musik Köln amb Edda Moser i Arthur Janzen.

Participa en nombroses produccions d'òpera i Sarsuela del Teatre Principal de Palma com *Doña Francisquita*, *Turandot*, *Rigoletto*, *I Paglacci* i *El reloj de Lucerna* entre d'altres. Realitza recitals arreu del país, Espanya, França, Jordània i Nova York.

Ha col·laborat amb l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears, Orquestra Barroca de Mallorca, Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra i la bcn216 entre d'altres. Participa en l'estrena de l'Òpera-documental

«Amb els peus a la lluna» d'A. Parera Fons i direcció de Paco Azorín.

Participa habitualment a les temporades del Gran Teatre del Liceu. Fou guardonada amb el 3r Premi del VIII Certamen de Cant, Premi Manuel Ausensi. Enregistra

«Geografies de l'Ànima» i «Enllà del mar», dos treballs amb cançons per a veu i piano d'A. Parera Fons. Enregistra pel prestigiós segell discogràfic Deutsche Grammophon el disc «Poetic Logbook» amb música de Joan Valent.

FELIPE AGUIRRE – DIRECTOR

Felipe Aguirre és director d'orquestra, pianista i filòsof colombià. Es va graduar amb honors al Conservatori de Viena l'any 2001.

El 1998 va començar la seva carrera internacional com a director a l'Òpera de Ciutat del Cap, on, al capdavant de la Cape Town Philharmonic i amb cantants com Johan Botha i Michelle Breedt, va dirigir les produccions

Els Contes de Hoffmann i *Els Diàlegs de les Carmelites*. Va debutar com a pianista als Estats Units, interpretant el *Concert núm. 2* de Rakhmàninov sota la direcció de Lucas Richman amb la Spokane Symphony a l'estat de Washington. Des de llavors, la seva activitat musical com a director i pianista l'ha portat a actuar als escenaris més importants d'Europa i Amèrica.

A Europa, la seva carrera com a director va iniciar-se a la cèlebre *Konzerthaus* de Viena al capdavant de l'Orquestra Simfònica de Pressburg, interpretant la *Novena Simfonia* d'Anton Bruckner. A partir del 2000, es va convertir en director titular de la Societat Coral i Orquestra de la ciutat de Schwechat (Baixa Àustria), càrrec que va culminar amb el seu nomenament com a director honorífic. Aquell mateix any, va dirigir un cicle de concerts simfònic-corals amb la Kammer-Philharmonie d'Hongria.

Entre 2001 i 2003, va ser el Primer Director Convidat de l'Orchester-Verein de Viena, amb la qual va actuar en nombroses ocasions a la Sala Daurada del Musikverein. Durant aquesta mateixa temporada, va ser nomenat director titular de la *Schönbrunner Kapelle* de Viena, especialitzant-se en el repertori operístic mozartià.

Ha dirigit diverses produccions operístiques, com *La Traviata*, *Madama Butterfly*, *Les noces de Figaro*, *L'Enfant et les Sortilèges* i *Gianni Schicchi*, entre d'altres. Des de 2015, ha estat al capdavant de gales líriques amb cantants de renom internacional, com Fernando de la Mora, Olga Peretyatko, Thomas Hampson, Ainhoa Arteta i Roberto Alagna, amb qui va actuar a la Royal Opera House de Muscat, entre altres escenaris.

El 2015, va ser convidat especial de l'Orquestra Presidencial de Turquia, a Ankara, amb la qual manté una estreta col·laboració. El 2016 va dirigir l'Orquestra Simfònica de Brasília, al Brasil, i el 2019 va actuar al cèlebre Palau de Belles Arts de Mèxic al capdavant de l'Orquestra Simfònica Nacional d'aquella ciutat.

Des del 2022, ha estat convidat a dirigir l'Orquestra Simfònica de Lecce i del Salento, a Itàlia.

Notes al PROGRAMA

Per Felipe Aguirre

Sense la febre no hi ha creació, perquè l'art sentit és
una mena de malaltia, un estat excepcional de la ment,
una sobreexcitació de cada fibra, de cada àtom.

*Senza febbre non c'è produzione, perché l'arte sentita è
una specie di malattia, stato d'animo d'eccezione,
sovraeccitazione di ogni fibra, d'ogni atomo*

GIACOMO PUCCINI, A GIUSEPPE ADAMI (1920)

El ***Preludio Sinfonico***, compost per un jove Puccini l'any 1882, és una obra primerenca i singular dins del seu repertori, creada durant el seu període al Conservatori de Milà. Tot i ser una peça de joventut, el preludi ofereix una primera mostra del geni melòdic i dramàtic que caracteritzarà les futures òperes del compositor. La peça presenta una estructura musical en la qual s'aprecien influències de Verdi i, sobretot, de Wagner, però també revela la recerca d'una identitat pròpia mitjançant l'ús d'harmonies riques i una orquestració matisada, que anticipa el seu estil personal futur. El preludi comença amb una introducció solemne, que recorda les atmosferes i els colors del Preludi de l'òpera *Lohengrin*, de Wagner. A mesura que l'obra avança s'hi introdueixen seccions d'una intensitat creixent, que donen pas a moments de lirisme i passió creixent, un clar reflex de l'estil que Puccini desenvoluparà més endavant. On millor es revela el llenguatge expressiu de Puccini és en el punt culminant, on torna a aparèixer el tema inicial, però aquesta vegada portat a la seva màxima expressió sonora. Aquesta obra, tot i ser menys coneguda, és un autèntic preludi tant en sentit literal com figurat, ja que ens obre les portes a l'univers sonor futur del compositor.

L'ària «**Quando me'n vo'**», també coneguda com el Vals de Musetta, és una de les peces més icòniques de *La Bohème*, l'òpera de Puccini ambientada a la bohèmia parisenc. En aquesta escena, Musetta, l'amant de Marcello, entra en un cafè i canta aquesta ària amb l'objectiu de seduir i provocar gelosia al seu antic amant. En clar contrast amb el caràcter de Mimì, la personalitat de Musetta és vibrant, coqueta i lliure, i Puccini aconsegueix retratar-la mitjançant una melodia lleugera, brillant i, alhora, carregada d'una subtileza emocional que permet veure més enllà de la seva aparent frivolitat. A través de l'estructura de vals, «Quando me'n vo'» esdevé una peça que flueix amb naturalitat i energia, i permet que Musetta mostri tota la seva autoconfiança i picardia. El més notable d'aquesta ària és com aconsegueix captar tant el poder de l'atracció com la independència del personatge, que, a diferència de Mimì, representa una feminitat que vol jugar amb les convencions socials, desafiant el seu entorn de manera lliure i fins i tot capritxosa. Musicalment, el vals té una cadència encantadora i un ritme elegant, que Puccini explora amb línies melòdiques juganeres i ornamentacions lleugeres, sovint a la regió més aguda de la veu. Mentre Musetta canta, l'orquestra reforça el seu caràcter potent, amb un acompanyament dominat pels violins, que realça la seva dolça seducció. Amb les seves notes predominants, aquesta ària actua com un punt de contrast amb el to melancòlic que plana sobre la història central entre Mimì i Rodolfo, i mostra el costat més optimista i despreocupat de la vida bohèmia. La interpretació de «Quando me'n vo'» és un moment que equilibra la trama i aporta una nota de lleugeresa i vitalitat enmig d'un drama intens.

L'ària «**Recondita armonia!**», de *Tosca*, és la primera gran intervenció de Cavaradossi a l'òpera, una obra amb la qual Puccini explora l'amor, la política i el sacrifici en una Roma sotmesa a la pressió d'un règim repressiu. En aquest fragment, el pintor Mario Cavaradossi reflexiona sobre la bellesa contrastada de les dues dones de la seva vida: la dama rossa que pinta i la seva estimada Tosca, de cabell fosc i caràcter apassionat. La música de Puccini, plena de matisos que van des dels temes lírics fins a la passió més desbordant, empra una melodia molt sentida que reflecteix l'admiració artística de Cavaradossi i, alhora, el seu amor profund per Tosca. L'estructura de l'ària està dissenyada per emfasitzar la dualitat entre l'ideal i la rea-

litat, en un contrast que al llarg de l'òpera s'intensifica fins al límit. L'orquestració, rica en matisos, troba un equilibri entre les seccions per poder expressar una serenitat gairebé etèria, mentre que, al clímax, l'entrada del *tutti* afegeix una intensitat que anticipa la tragèdia que es desenvoluparà posteriorment. Quasi anticipant l'ària final, però des de la seva antípoda sonora, aquesta peça mostra el costat contemplatiu del personatge, que en aquest moment és aliè a la tragèdia que s'acosta. Musicalment, Puccini utilitza una sèrie d'escals ascendents i descensos melòdics, reforçats pels *tremolos* de la corda, per reflectir les emocions exaltades del protagonista. A mesura que l'ària avança, l'orquestra reforça el to de devoció i èxtasi romàntic que Cavaradossi sent per Tosca. És justament a partir d'aquesta puresa i bellesa que el moment final de l'òpera apareix en la seva major i fatal dimensió.

L'Intermezzo del Tercer Acte de *Manon Lescaut*, que ha estat adoptat dins del repertori estàndard de les agrupacions simfòniques més importants, va néixer com un interludi instrumental que actua com a pont entre escenes i ajuda a establir el to tràgic de l'òpera. La història de Manon i el seu amant Des Grieux se centra en els temes de la passió i l'ambició, que els porten a un desenllaç inevitablement tràgic. Aquest interludi ens introdueix en una atmosfera d'abandonament i desesperació mentre els personatges s'enfronten al seu destí. L'orquestració que Puccini utilitza aquí és profunda i evocadora, emprant un llenguatge harmònic carregat d'emoció i textures instrumentals denses, que expressen el dolor i el desemparament que experimenten els protagonistes. A l'inici, s'hi pot sentir la desolació que sent el jove amant perquè no pot reunir-se amb Manon, un sentiment que es transforma en passió desfermada quan el compositor ens remet, amb les seves notes, al duet d'amor. En aquest episodi magistral (on també es perceben ecos del famós duet del *Tristan* wagnerià), les ondulacions dels instruments de corda ens porten des del perdó per la traïció fins a la seducció, i retrata les emocions que colpegen Des Grieux. En el context de l'òpera, l'aparició de l'intermezzo és fonamental, ja que permet que l'espectador senti l'angoixa profunda i la desesperança dels personatges abans d'arribar al desenllaç tràgic. La peça és, en essència, un lament desgarrador que transmet la pèrdua inevitable de tot allò que Manon i Des Grieux han estimat.

«**O mio babbino caro**» és una ària breu però intensament emocional, cantada per Lauretta a *Gianni Schicchi*, una de les poques òperes còmiques que va escriure Puccini. En aquesta escena, la jove Lauretta suplica al seu pare, Schicchi, que li permeti casar-se amb el seu estimat Rinuccio. La bel·lesa i la senzillesa de la melodia fan que aquesta peça sigui un reflex perfecte de la puresa i sinceritat dels sentiments de Lauretta, el desig d'amor de la qual és tan fort que amenaça de trencar la barrera de les convencions familiars. L'estructura musical de l'ària és directa i lírica, sense ornaments ni floritures, fet que subratlla la sinceritat del seu amor. L'orquestra acompanya suaument la veu de Lauretta, amb un acompanyament principalment dibuixat per les cordes, que proporcionen una base emotiva i càlida, mentre que la veu s'eleva amb dolcesa cap a les regions agudes. Tot i ser una de les àries més breus de Puccini, el seu impacte emocional és innegable, ja que concentra l'essència de la innocència enmig d'un entorn d'intrigues i comèdia: en efecte, la senzillesa melòdica i la tendresa de Lauretta contrasten amb el to satíric i, de vegades, cruel de l'òpera, representat pels familiars del recentment difunt, que reclamen la seva part de la quantiosa herència. Amb «O mio babbino caro», Puccini crea un moment de pausa emocional en què es revela una connexió entre pare i filla, i afegeix una capa d'humanitat i vulnerabilitat al personatge, mentre recorda al públic que, rere de les complexitats humanes, hi ha emocions més universals.

El duet «**Vogliatemi bene**» és el moment culminant del primer acte de *Madama Butterfly*, on Cio-Cio-San i Pinkerton expressen el seu amor i segellen la seva unió. Aquest duet és un dels moments més emotius de l'òpera, ja que representa tant l'esperança de Butterfly com l'inici d'una tragèdia que marcarà la seva vida. La música de Puccini en aquesta secció és d'una riquesa emocional que reflecteix la innocència de Cio-Cio-San, una jove que, malgrat les diferències culturals, es lliura completament a un amor que considera pur i etern, en suma, ideal. Les línies melòdiques de Puccini capturen l'anhel i la vulnerabilitat de Butterfly, que, malgrat els advertiments, es capbussa en el seu amor amb una fe inquebrantable. En canvi, a cada intervenció del tinent americà, les harmonies orquestrals revelen un desig profund, subratllat per acords augmentats que generen una gran tensió sonora. La tensió subjacent en la música anticipa el conflicte que s'aproxima: «Vogliatemi bene» no és només un duet d'amor, sinó també una declaració d'intencions i de valors de Cio-Cio-San, que confia

cegament, no en Pinkerton, sinó en l'ideal d'amor que ella té, aquell al qual cantarà en la seva ària final, aquell pel qual morirà.

L'ideal d'amor de Butterfly,
aquell al qual cantarà en la
seva ària final, aquell pel
qual morirà...

El cor «Bocca chiusa» és una peça musicalment senzilla però profundament simbòlica. Aquest cor, que significa 'boca tancada', és interpretat pel cor femení en el segon acte, mentre Cio-Cio-San espera amb ànsia el retorn de Pinkerton, el seu espòs, després de diversos anys d'absència. Les cantants interpreten les seves parts amb la boca tancada, cosa que produeix un murmuri o brunzit que intensifica el sentit de misteri i malenconia. Aquesta tècnica, poc convencional en l'òpera, reflecteix l'atmosfera de silenci i expectació en què viu Butterfly. La decisió de Puccini de fer que el cor canti a «bocca chiusa» no només és una elecció estilística, sinó també dramàtica, ja que simbolitza la solitud i la vulnerabilitat de Butterfly mentre espera Pinkerton. La música en si mateixa és una mena de cançó de bressol, un lament silenciós que suggereix la pau i l'enyor resignat de Butterfly. Les harmonies són delicades i gairebé hipnòtiques, creades principalment per les cordes i les veus en un suau crescendo i decrescendo que evoca el flux i reflux de la marea, símbol del retorn de Pinkerton. Destaca en la seva senzilla instrumentació l'ús d'un instrument antic i summament evocador: la viola d'amore, les notes ressonants de la qual es fonen amb el murmuri llunyà.

«**Un bel dì vedremo**», de *Madama Butterfly*, és, sens dubte, un dels moments culminants de l'òpera. Representa el moment en què Cio-Cio-San expressa la seva esperança i fe inquebrantable que Pinkerton tornarà al seu costat. Portada pel seu ideal de l'amor cap a un món gairebé oníric nari, Butterfly imagina com serà el retorn del seu estimat, i detalla l'arribada

del seu vaixell a la distància, l'emoció de veure'l i el seu desig que ell torni a acceptar-la. La música plasma des de la primera nota el drama intern de la protagonista: comença amb un to aparentment suau i contingut, però que vibra d'un dolor ardent i descriu l'escena amb una veu continguda, de manera gairebé xiuxiuejada. La melodia va creixent en intensitat, que reflecteix el seu fervor i la innocència del seu amor, fins a arribar a un clímax en què Cio-Cio-San afirma amb certesa la seva convicció que Pinkerton tornarà. Un dels moments més excepcionals de la *musa pucciniana* és el compàs que posa so a les paraules «per non morire al primo incontro». Allà, un crescendo imparabile de la veu, en què es percep el seu ascens cap als límits vocals, cap al cim del dolor expressiu; allà, en aquell agut que segueix lluitant per desafiar el silenci, lliura l'última batalla per l'amor: aquell sentiment que en ella mai no va abandonar la seva puresa més nítida, el seu rostre més noble... Allà, en aquella melodia que retorna en el clímax amb els seus tons més colpidors i feridors, reconeixem la fragilitat de la dama, però també la força incommensurable del seu sentiment, del seu honor intocable. No és d'aquest món el valor que la guia: quan la nostra heroïna canta a la fidel Suzuki «*tieniti la tua paura, io con sicura fede, lo aspetto*», ascendint ja a alçades inassolibles, ens commou tot el que és humà, el que és obscurament quotidià, perquè només un esperit noble, pur, lluminós, és capaç d'un vol tan elevat.

L'Intermezzo «L'abbandono» de *Le Villi*, com ja anuncia el seu nom, explora l'abandonament, la traïció i l'amor més enllà de la mort. En aquesta obra, el protagonista, Roberto, abandona la seva promesa, Anna, i el fragment que s'escoltarà representa la seva desesperació i el seu sofriment davant la traïció. La música en aquest interludi és fosca i tràgica, carregada de sentiments de pèrdua i desesperança. Puccini utilitza principalment les cordes en una sèrie de melodies lentes i tenses que creen una atmosfera ombrívola i d'una gran intensitat emocional. L'orquestració reflecteix la profunditat del dolor d'Anna, que morirà de tristesa a causa de l'abandonament de Roberto. La música és evocadora i rica en matisos, amb un ús dramàtic del crescendo que fa que la tensió emocional augmenti progressivament. Aquesta peça instrumental no només marca la transformació emocional dels personatges, sinó que també actua com una transició cap a l'aspecte sobrenatural de la història, en què les *Villi* —esperits venjatius— buscaran justícia per a Anna. La música de Puccini en «L'abbandono» és

un dels exemples primerencs de la seva capacitat per utilitzar l'orquestra de manera narrativa, transmet l'esquinç emocional dels seus personatges sense paraules i estableix el to dramàtic per a la resta de l'obra.

Ascendint ja a alçades inassolibles,
es commou tot el que és humà,
el que és obscurament quotidià,
perquè només un esperit noble, pur,
lluminós, és capaç d'un vol tan elevat...

«**Vissi d'arte**», de *Tosca*, és una de les àries més colpidores de l'òpera. En aquesta, Flòria Tosca, una de les heroïnes més complexes de Puccini, expressa el seu dolor i desconcert davant la traïció que pateix a mans del cruel baró Scarpia. Situada al segon acte de *Tosca*, la protagonista, una dona apassionada i profundament religiosa, reflexiona sobre la seva vida dedicada a l'art i al sagrat. Quan entona amb un profund dolor «Per què, Senyor?», ressona un eco d'incredulitat i desesperació que impregna tota l'escena. Puccini utilitza una melodia melangiosa i de gran lirisme, que permet a la soprano explorar tota la gamma emocional del personatge, des de la resignació fins al dolor profund. En aquesta ària, especialment quan ressona el «sempre con fe sincera», recordem les paraules del compositor:

«En una cosa superem nosaltres, els italians, els compositors alemanys: en la capacitat d'expressar una tristesa infinita en tonalitat major». En general, al llarg de la peça, Puccini aconsegueix que el públic senti la lluita interna de Tosca, qui s'enfronta a la pèrdua de la seva fe en un moment en què més necessita consol. La senzillesa melòdica de «Vissi d'arte» fa que cada paraula sigui profundament significativa, i transforma l'ària en un monòleg d'introspecció.

«**E lucevan le stelle**» és una de les àries més cèlebres i emotives de *Tosca*, en la qual el pintor Mario Cavaradossi, presoner i condemnat a mort, expressa la seva desesperació i amor per Tosca. Aquesta ària, situada al darrer acte, és un moment de profunda introspecció, en què Cavaradossi reflexiona sobre els moments feliços que va compartir amb la seva estimada i lamenta que la seva vida estigui a punt d'acabar. La música de Puccini en aquesta peça és increïblement rica en matisos emocionals, amb una melodia apassionada i, alhora, resignada, que simbolitza l'acceptació del destí i el dolor per la imminent separació. Segons narra el mateix compositor, va demanar modificar el text heroic de Cavaradossi, perquè no volia quelcom a l'estil verdinià, tal com ho proposaven els llibretistes. Per il·lustrar-los el seu sentiment més íntim, es va asseure al piano i va cantar els versos «E lucevan le stelle». En paraules seves: «Al llibret original, Cavaradossi havia de cantar una ària de comiat explosiva. Vaig reconèixer que un ésser humà al qual només li queda una hora de vida no l'aprofitaria així, per això vaig escriure jo mateix les paraules de la seva ària». L'elecció melòdica de Puccini és particularment commovedora: la línia vocal, de gran lirisme, sembla oscil·lar entre l'èxtasi i la resignació, i captura la intensitat dels records de Cavaradossi i el seu dolor en saber que aviat desapareixeran. Aquesta peça no només és un cant d'amor, sinó també una meditació sobre la vida i la mort.

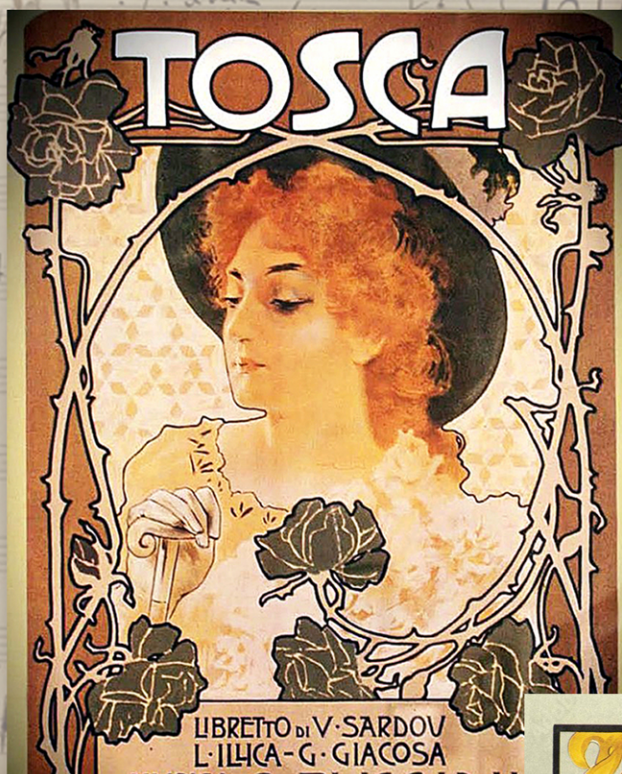
El Preludi del Tercer Acte, d'Edgar, és una emotiva peça instrumental que reflecteix la tensió i el conflicte emocional del protagonista en aquest drama primerenc de Puccini, centrat en temes d'amor, culpa i redempció. El preludi serveix d'introducció a un acte carregat d'intensitat emocional, en què Edgar, després d'anys de lluita interna i errors, busca el perdó. Musicalment, Puccini utilitza una orquestració rica i complexa, en què les cordes entonen melodies carregades de dolor i els metalls juguen un paper fonamental per crear una atmosfera de gran tensió. L'estructura de la peça es caracteritza per una progressió harmònica que alterna entre tonalitats menors i majors, reflecteix l'ambigüitat emocional d'Edgar, qui es debat entre el seu passat tumultuós i l'anhel de pau. Puccini utilitza el llenguatge musical per comunicar les lluites internes d'Edgar, amb línies melòdiques fosques i tenses que, a mesura que avancen, es tornen cada cop més intenses, i reflecteixen el conflicte del personatge. A través d'aquest preludi, Puccini aconsegueix una narració instrumental que permet a l'oient comprendre el pes del passat d'Edgar, així com el desig d'esmenar els seus errors.

«**Sì, mi chiamano Mimì**» és una de les àries més belles i emotives de *La Bohème*, en què la protagonista, Mimì, es presenta a Rodolfo, i hi comparteix la seva vida senzilla i humil. En aquest moment, situat al primer acte, Mimì revela la seva sensibilitat i vulnerabilitat, descriu amb delicadesa les seves activitats quotidianes i el seu amor per les petites coses de la vida, com les flors i la primavera. La música de Puccini en aquesta peça, especialment a càrrec dels violins, és profundament lírica i reflecteix la senzillesa i la dolcesa del personatge de Mimì, alhora que suggereix una tristesa subjacent que anticipa el seu tràgic destí. L'orquestració és suau i continguda, i permet que la veu de Mimì prengui protagonisme i expressi tota la tendresa i malenconia del personatge. Les cordes acompanyen delicadament la línia vocal, mentre que els vents aporten un toc de frescor i lleugeresa, que evoca el món senzill en què viu la jove. Amb aquesta ària, Puccini crea un retrat íntim d'un personatge que, malgrat la seva vida modesta, posseeix una riquesa emocional i una sensibilitat profundes.

«**Nessun dorma**» és potser l'ària més famosa de Puccini, cantada pel príncep desconegut, Calaf, al darrer acte de *Turandot*. En aquesta obra, basada en una història d'amor i sacrifici, Calaf desafia la princesa Turandot amb el seu amor, confiant que aconseguirà conquerir-la malgrat els obstacles. Expressa la seva determinació per vèncer la fredor del cor de la princesa, i declara que a l'alba tothom coneixerà la seva victòria i la seva identitat. Aquesta ària és un moment de gran poder emocional i reflecteix el caràcter valent i apassionat de Calaf. L'orquestració de Puccini és majestuosa i envoltant, amb cordes i metalls que creen una atmosfera de tensió i grandesa, que destaquen la força de voluntat de Calaf. La peça és especialment coneguda pel seu potent clímax, en què el tenor sosté la famosa frase «*Vincerò!*», un crit triomfal que reflecteix no només la seva determinació, sinó també el seu desafiament al destí. Tal com és sabut, aquesta òpera va quedar inconclusa, i el compositor Franco Alfano s'encarregà de la versió definitiva. La seva estrena, 1926, sota la batuta d'Arturo Toscanini, va ser molt emotiva. Enmig del tercer acte, el director va interrompre la interpretació de l'orquestra amb les paraules: «*Qui termina la rappresentazione perché a questo punto il Maestro è morto*» («Aquí finalitza la representació, perquè en aquest punt va morir el mestre»). Aquest gest semblava voler mostrar un final «simbòlic» de l'obra, ja que el destí només va permetre a Puccini acabar uns compassos més després de la vibrant escena de la mort de Liù, un dels personatges principals.

Davant aquest límit infranquejable, que és alhora llindar on conflueix tot l'elixir vital («Tota la música que he compost abans em sembla només una farsa comparada amb la que escric ara», deia poc abans de morir al seu amic G. Adami), només podem preguntar-nos com haurien estat aquelles harmonies que no va poder acabar, aquell duet de la princesa i Calaf, que el mateix Puccini intuïa com un moment excepcional, ja que «... aquests dos éssers, que estan, per dir-ho així, fora del món, es transformen en éssers humans a través de l'amor, i el discurs musical ha de fer que aquest amor envaeixi tots i cadascun dels qui són a l'escenari». Quines melodies hauria escoltat el mestre estant tan a prop d'aquell límit, allí on anunciava, gairebé en èxtasi, que «sense febre no hi ha creació, perquè l'art sentit és una mena de malaltia, un estat excepcional de la ment, una sobreexcitació de cada fibra, de cada àtom»? De quins tons ens ha privat el seu sobtat silenci? Pensant en la totalitat de la seva obra, en el cas de Puccini potser la pregunta hauria de reformular-se: no és tant el que va deixar d'escriure allò que hauríem de lamentar, sinó, sobretot, aquesta eterna distància que sovint ens impedeix comprendre i viure en la seva essència més profunda la música que va deixar en aquest món... Ens hem acostat realment al misteri del so i de la paraula, tal com ell el va concebre?

A handwritten signature in black ink, reading "Giacomo Puccini". The signature is fluid and cursive, with a long, sweeping underline that extends to the right.

Cartells originals d'algunes de les òperes més cèlebres de Puccini.

ORQUESTRA UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Director: Xisco Amengual Ripoll

Violins I

Ana Rodrigo
Pau Cots
Nicolás Borga
Maria Escudera
Miquel Duran
Marina Lapiedra
David Renton

Violins II

Pep Amengual
Guillermo Moliní
Marta López-Vivié
Marina Triay
Guida Sbert
Maria Cursach
Laura Quetglas

Violes

Manel Gil
Gabriel Espinosa
Aina Servera
Marc Cladera
Ana Grape
Maria Delgado

Violoncel·ls

Sarah Santini
Sisa Ramon
Livia Cerdà
Andrea Ortiz
Loreto Fernández
Carla Martínez

Diego Pintado

Sebastià Vicenç Amengual
Maria de la Salut Fresneda
Clara Alarcon
Alberto Pedrosa

Contrabaixos

Maria Carrió
Xisco Aguiló
Joan Fiol
Aurora Rayo

Flautes

Miquel Gerardo Perelló
Sofia Lawer
Maria de Lluc Alarcon

Oboès

Neus Boil
Víctor Cebrián

Corn anglès

Ángela Ros

Clarínets

Irene Pueyo
Pablo Piles

Clarinet baix

Clàudia Llobera

Fagots

Mar Gomila
Joan Vidal

Percussió

Bàrbara Miquel
Josep Sastre
Àlvaro Hernando

Trompes

Ferran Escalas
Joan Miquel Vaquero
Toni Coll
Damián Tarín

Trompetes

Joan Sart
Àngel Ferrando
Pep Bennàsar

Trombons

Jordi Fosch
Albert Berenguer
Lambert Schaffernich

Tuba

Víctor Pàfila

Arpa

Isabel Domínguez
Assumpció Janer

L'Orquestra Universitat de les Illes Balears neix per iniciativa de l'estudiant de la UIB, Catalina Amengual Ripoll, el Servei d'Activitats Culturals del Vicerectorat de Projecte Cultural, Universitat Oberta i Seus Universitàries, l'any acadèmic 2017-18. La creació d'aquest projecte va adreçada a estudiants matriculats a la Universitat i al Conservatori Superior que tinguin ganes de posar en pràctica els seus coneixements musicals i cobrir al mateix temps necessitats educatives i culturals a la pròpia Universitat. El seu director titular és Xisco Amengual Ripoll.

Des de la creació el 2017, l'OUIB és una agrupació que ha evolucionat i s'ha consolidat com a espai de creació musical que és avui dia. Des de la seva formació, el nombre de músics que s'han inscrit no ha deixat d'augmentar, el primer curs 2017-2018, l'orquestra comptava entre 15 i 18 músics. El curs 2018-2019 ja va passar a ser una agrupació d'entre 20 i 24 músics. En el curs 2019-2020, varen arribar a ser entre 28 i 32 músics. La plantilla actual de l'OUIB compta amb més de 60 músics.

Cal destacar també, que la qualitat musical ha anat augmentant any rere any, de manera que cada vegada més poden afrontar un repertori més exigent, gràcies al nivell de compromís i implicació que cada un dels músics ha mostrat en aquesta agrupació.

Al llarg d'aquests anys l'OUIB ha centrat les seves actuacions a diferents espais de la ciutat de Palma com ara el Teatre Principal, Auditori Conservatori Superior de Música de les Illes Balears, el campus de la UIB, l'església de Sant Felip Neri de Palma, l'església de Montisyon, el Pati de l'edifici Sa Riera, els Jardins de la Fundació Sa Nostra, Ca'n Oleo i el Teatre Xesc Forteza. A més han col·laborat amb diferents corals filials de la Coral Universitat de les Illes Balears (CUIB), com ara la Coral Juvenil Joventuts Musicals de Palma i el Cor de Mestre Cantaires (Cor filial de la CUIB) i també amb altres formacions com el grup vocal CAP PELA i l'Orquestra Lauseta a l'espectacle de CAP PELA Simfònic.

Des del curs 2020-21 l'OUIB té com a objectiu principal que la seva tasca i la seva música es pugui escoltar en diferents auditoris i teatres de les Illes Balears, per així donar-se a conèixer arreu de les Illes i, en ser possible, a l'exterior. Dins aquesta línia, han actuat a l'Auditori Nacional de Madrid, a l'Auditori de Porreres, al Teatre de Lloseta, l'Auditori d'Alcúdia, el Claustre de Sant Domingo d'Inca, l'Auditori Conservatori d'Eivissa, l'església de Santa Maria la Major d'Inca i al Convent de Sant Diego d'Alaior.

CORAL UNIVERSITAT DE LES ILLES BALEARS

Directora: Núria Cunillera Salas

Sopranos

Kelly Acaro
M. Assumpció Ballester
Airin Chávez
Beatriz Gosálvez
Caterina Guasp
Mia Ma
Concepció Oliver
Joana M. Riutort
Mònica Ruz
M. Cristina Sastre
Elisa Soto
Fátima Velásquez
M. del Carmen Vidal

Tenors

Gerard Abril
Biel Alemany
Luis Biasini
Rafel Calle
Sami Chircop
Joan Llobera
José M. Puigserver
Miquel Àngel Rigo
Josep Vaquer

Contralts

Elena Calderón
Maria Gómez
Esperança Leal
M. Dolors Morell
Pilar Morey
Mònica Nigorra
M. Teresa Pérez
Bàrbara Salvà
Antònia M. Sureda
Conny Vignolle

Baixos

Sebastià Arbós
Miquel Company
Josep Forteza
Federico Garau
Antoni Gomila
Wenli Li
Josep Matas
Gabriel Oliver
Jorge Pablo Rodríguez

La Coral UIB és un conjunt amb una trajectòria consolidada amb presència a nombrosos festivals de música tant nacionals com internacionals. Ha actuat als principals teatres i auditoris d'Espanya, ha fet gires per Amèrica i Europa i ha col·laborat amb les principals orquestres d'Espanya en col·laboració amb directors i cantants de prestigi reconegut. Ha estat premiada en prestigiosos concursos corals com els de Tolosa i Atenes. La Coral UIB ha esdevingut un important exponent de la música de les Illes Balears i un clar referent de la música coral a Espanya. El seu repertori inclou música a cape-

lla de totes les èpoques i grans obres del repertori simfonicocoral, amb especial atenció a la promoció de la música de compositors balears. Va ser fundada per Joan Company Florit el 1976, i des de setembre del 2023, Núria Cunillera Salas n'és la directora titular. En aquesta nova etapa es posa èmfasi en la creació de programes innovadors en què aspectes com l'acurada dramatúrgia i el moviment en escena tenen un pes específic i es posa un interès especial en el treball de la música a capella i en l'atenció de l'entonació, l'empast i el color vocal.

els TEXTS

Aria «Quando me'n vo'», de *Bohème*

MUSETTA

Quando men vo soletta
per la via, la gente sosta e mira
e la bellezza
mia tutta
ricerca in me da capo a pie'...
Ed assaporo allor la bramosia
sottile, che da gli occhi traspira
e dai palesi vezzi intender sa
alle occulte beltà.
Così l'effluvio del desio
tutta m'aggira,
felice mi fa! felice mi fa!
E tu che sai, che memori e ti struggi
da me tanto rifuggi?
So ben: le angosce tue
non le vuoi dir,
ma ti senti morir!

MUSETTA

Quan vaig sola pel carrer,
la gent s'atura i em mira,
i la meva bellesa
tothom admira,
de cap a peus...
I assaboreixo, llavors, aquell desig
subtil que en els ulls els brilla
i l'evidència suau de mostrar
la bellesa oculta.
Així, l'eflavi del desig
m'envolta tota,
i em sento feliç, lleugera i feliç!...
I tu, que coneixes, que recordes
i sospirs, tant fuges de mi?
Bé ho sé: la teva angúnia
no revelaré,
però et sents morir!

Aria «Recondita Armonia!», de *Tosca*

CAVARADOSSI

Recondita armonia
di bellezze diverse!...
È bruna Floria,
l'ardente amante mia...
E te, beltade ignota,
cinta di chiome bionde!
Tu azzurro hai l'occhio,

CAVARADOSSI

Recòndita harmonia
en belleses diverses!
És morena Fiora,
l'amant ardent que és meva...
I tu, bellesa desconeguda,
coronada amb cabells rossos...
Tu, amb els teus ulls blaus,

Tosca ha l'occhio nero!
L'arte nel suo mistero
le diverse bellezze insiem confonde;
ma nel ritrar costei
il mio solo pensiero,
il mio solo pensiero,
Tosca, sei tu!

i Tosca, d'ulls negres!
L'art, en el seu misteri,
les diverses bel·leses mescla i confon,
però, en el retrat d'ella,
el meu únic pensament,
el meu únic pensament,
Tosca: ets tu!

Aria «O, mio babbino caro», de *Gianni Schicchi*

LAURETTA

O mio babbino caro,
mi piace è bello, bello;
vo' andare in Porta Rossa
a comperar l'anello!
Sì, sì, ci voglio andare!
e se l'amassi indarno,
andrei sul Ponte Vecchio,
ma per buttarmi in Arno!
Mi struggo e mi tormento!
O Dio, vorrei morir!
Babbo, pietà, pietà!

LAURETTA

Oh, pare estimat!
M'agrada... és bell, és bell!
Vull anar a la Porta Rossa
a comprar un anell!
Sí, sí, hi vull anar!
I si el meu amor fos en va,
aniré al Ponte Vecchio,
per llençar-me a l'Arno!
Em consumeixo i em turmento!
Oh Déu, voldria morir!
Pare, pietat, pietat!

Duetto «Vogliatemi bene», de *Madama Butterfly*

BUTTERFLY

Vogliatemi bene,
un ben piccolino,
un bene da bambino,
quale a me si conviene.
Vogliatemi bene.
Noi siamo gente avvezza
alle piccole cose

BUTTERFLY

Estimeu-me, si us plau,
ni que sigui una mica,
com s'estima un infant,
com a mi em correspon.
Estimeu-me, si us plau.
Nosaltres som gent acostumada
a les coses petites,

umili e silenziose,
ad una tenerezza
sfiorante e pur profonda
come il ciel, come l'onda del mare!

PINKERTON

Dammi ch'io baci le tue mani care.
Mia Butterfly!...
come t'han ben nomata
tenue farfalla...

BUTTERFLY

Dicon che oltre mare
se cade in man dell'uom,
ogni farfalla
da uno spillo è trafitta
ed in tavole infitta!

PINKERTON

Un po' di vero c'è.
E tu lo sai perché?
Perché non fugga più.
Io t'ho ghermita
Ti serro palpitante.
Sei mia.

BUTTERFLY

Sì, per la vita.

PINKERTON

Vieni, vieni!
Via dall'anima in pena
l'angoscia paurosa.
È notte serena!
Guarda: dorme ogni cosa!

humils i silencioses,
a una tendresa subtil
però tan profunda com el cel,
com les onades del mar.

PINKERTON

Deixa que besis les teves mans estimades,
la meva Butterfly!
Que bé t'han batejat,
suau papallona.

BUTTERFLY

Diuen que, a l'altra banda del mar,
si cau en mans d'un home,
la papallona és travessada
amb una agulla
i l'enganxen a una taula!

PINKERTON

Hi ha alguna veritat en això.
¿I saps per què?
Perquè no pugui escapar.
Jo t'he atrapat.
T'abraço apassionat.
Ets meva.

BUTTERFLY

Sí, per a tota la vida.

PINKERTON

Vine, vine!
Expulsa de la teva ànima en pena
la por i l'angoixa.
És una nit serena!
Mira: tot dorm!

BUTTERFLY
Ah! Dolce notte!

PINKERTON
Vieni, vieni!

BUTTERFLY
Quante stelle!
Non le vidi mai sì belle!

PINKERTON
È notte serena! Ah! vieni, vieni!
È notte serena!
Guarda: dorme ogni cosa!

BUTTERFLY
Dolce notte! Quante stelle!

PINKERTON
Vieni, vieni!

BUTTERFLY
Non le vidi mai sì belle!

PINKERTON
Vieni, vieni!...

BUTTERFLY
Trema, brilla ogni favilla...

PINKERTON
Vien, sei mia!...

BUTTERFLY
... col baglior d'una pupilla! Oh!
Oh! quanti occhi fissi, attenti

BUTTERFLY
Ah, quina nit tan dolça!

PINKERTON
Vine, vine!

BUTTERFLY
Quantes estrelles!
Mai no les havia vist tan belles!

PINKERTON
És una nit serena! Vine, vine!
És una nit serena!
Mira: tot dorm!

BUTTERFLY
Dolça nit! Quantes estrelles!

PINKERTON
Vine, vine!

BUTTERFLY
Mai no les havia vist tan belles!

PINKERTON
Vine, vine!...

BUTTERFLY
Tremola, brilla cada punt de llum...

PINKERTON
Vine, sigues meva!

BUTTERFLY
...amb la lluentor d'una pupil•la.
Oh! Quants ulls fixos, atents...

PINKERTON

Via l'angoscia dal tuo cor!

BUTTERFLY

Quanti occhi fissi, attenti...

PINKERTON

Ti serro palpitante.

Sei mia. Ah!

BUTTERFLY

... d'ogni parte

A riguardar!

PINKERTON

Vien, vien, sei mia, ah!

BUTTERFLY

Pei firmamenti, via pei lidi,

via pel mare.

PINKERTON

Vieni, guarda: Dorme ogni cosa!

BUTTERFLY

Ah! Quanti occhi

fissi, attenti,

d'ogni parte a riguardar,

pei firmamenti,

via pei lidi, via pel mare!

Quanti sguardi ride il ciel!

Ah! Dolce notte!

Tutto estatico d'amor, ride il ciel!

PINKERTON

Ah! vien, Ah! vien! sei mia!

PINKERTON

Allunya l'angoixa del teu cor!

BUTTERFLY

Quants ulls fixos, atents...

PINKERTON

T'abraço palpitant.

Ets meva! Ah!

BUTTERFLY

...atents,

des de tot arreu, mirant-me!

PINKERTON

Ah, vine, vine! Ets meva! Ah!

BUTTERFLY

Allà, al firmament, a les platges,

al mar!

PINKERTON

Vine, mira: tot dorm!

BUTTERFLY

Ah! Quants ulls fixos, atents,

des de tot arreu mirant-me!

Al firmament, allà lluny,

a les platges, al mar!

Quantes mirades! El cel somriu.

Ah, dolça nit!

Tot està ple d'amor.

El cel somriu!

PINKERTON

Ah! Vine! Ets meva!

Aria «Un bel dì vedremo», de *Madama Butterfly*

CIO-CIO SAN

Un bel dì, vedremo
levarsi un fil di fumo
dall'estremo confin del mare.
E poi la nave appare.
Poi la nave bianca
entra nel porto, romba il
suo saluto. Vedi? È venuto!
Io non gli scendo incontro.
Io no. Mi metto là sul ciglio del
colle e aspetto, e aspetto gran tempo
e non mi pesa, la lunga attesa.
E uscito dalla folla cittadina
un uomo, un picciol punto
s'avvia per la collina.
Chi sarà? chi sarà?
E come sarà giunto
che dirà? che dirà? Chiamerà
Butterfly dalla lontana.
Io senza dar risposta
me ne starò nascosta un po' per celia...
e un po' per non morire
al primo incontro,
ed egli alquanto in pena chiamerà,
chiamerà:
piccina mogliettina olezzo di verbena,
i nomi che mi dava
al suo venire.
Tutto questo avverrà, te lo prometto.
Tienti la tua paura,
io con sicura fede l'aspetto.

Un dia bell veurem alçar-se
un fil de fum
des de l'extrem confi del mar.
I llavors apareixerà el vaixell.
Després, aquest vaixell blanc
entrarà al port, ressonant
amb el seu salut. El veus? Ja ha arribat!
Jo no baixo a trobar-me amb ell.
No. M'estaré allí, dalt del turó,
esperant, esperant llargament,
i no em pesa l'espera tan llarga.
I sortint d'entre la multitud,
un home, un punt petit,
pujarà pel turó.
Qui serà? Qui serà?
I quan hagi arribat,
què dirà? què dirà? Cridarà
Butterfly des de lluny.
I jo, sense donar resposta,
m'estaré allí amagada, una mica per fer bro-
ma,
i una mica per no morir
en el primer encontre,
i ell, amb una certa inquietud, cridarà,
cridarà:
«Petita dona, olor de berbena»,
els noms que em donava
quan tornava a casa.
Tot això passarà, t'ho asseguro.
Guarda't la por,
jo amb plena confiança l'espero.

Aria «Vissi d'arte», de *Tosca*

TOSCA

Vissi d'arte, vissi d'amore,
non feci mai male ad anima viva!...
Con man furtiva
quante miserie conobbi, aiutai...
Sempre con fe' sincera,
la mia preghiera
ai santi tabernacoli salì.
Sempre con fe' sincera
diedi fiori agli altar.

Nell'ora del dolore
perché, perché Signore,
perché me ne rimunerì così?
Diedi gioielli
della Madonna al manto,
e diedi il canto agli astri,
al ciel, che ne ridean più belli.
Nell'ora del dolore, perché,
perché Signore, perché
me ne rimunerì così?

TOSCA

He viscut de l'art, he viscut de l'amor,
mai he fet mal a ningú...!
Amb mà furtiva
quantes misèries he conegut,
he socorregut...
Sempre, amb fe sincera, la meva pregària
en els sants temples, vaig alçar.
Sempre, amb fe sincera,
he portat flors a l'altar.

En l'hora del dolor, per què,
per què Senyor, per què
em pagues així?
He donat joies
per al mantell de la Senyora,
i he donat el meu cant a les estrelles,
que brillaven tan radiants.
En l'hora del dolor, per què,
per què Senyor, per què
em pagues així?

Aria «E lucevan le stelle», de *Tosca*

CAVARADOSSI

E lucevan le stelle...
ed olezzava la terra...
stridea l'uscio dell'orto...
e un passo sfiorava la rena...
Entrava ella, fragrante,
mi cadea fra le braccia...
Oh! dolci baci, o languide carezze,

CAVARADOSSI

I brillaven les estrelles...
I feia olor la terra...
Grinyolava la porta de l'hort...
i unes passes feien florir la sorra...
Entrava ella fragant,
i queia entre els meus braços...
O dolços petons, lànguides carícies,

mentr'io fremente
le belle forme disciogliea dai veli!
Svanì per sempre
il sogno mio d'amore...
L'ora è fuggita...
E muoio disperato!
E non ho amato mai tanto la vita!...

mentre jo estremit
les velles formes anava desvetllant.
Per sempre esvaït
del meu somni d'amor,
aquest temps ha acabat
i moriré desesperat.
I mai no he estimat tant la vida.

Aria «Sì, mi chiamano Mimì», de *Bohème*

MIMÌ
Sì. Mi chiamano Mimì,
ma il mio nome è Lucia.
La storia mia è breve.
A tela o a seta
ricamo in casa e fuori...
Son tranquilla e lieta
ed è mio svago
far gigli e rose.
Mi piaccion quelle cose
che han sì dolce malìa,
che parlano d'amor,
di primavera,
che parlano di sogni
e di chimere,
quelle cose che han nome poesia...
Lei m'intende?

Mi chiamano Mimì,
il perché non so.
Sola, mi fo il pranzo
da me stessa.
Non vado sempre a messa,
ma prego assai il Signore.
Vivo sola, soletta
là in una bianca cameretta:

MIMÌ
Sí. Em diuen Mimí,
tot i que em dic Lucia.
La meva història és breu.
Amb tela o amb seda brodo,
a casa i fora.
Sóc tranquil•la i alegre,
i em distrec
fent lliris i roses.
M'agraden les coses
que tenen aquell dolç encant,
que parlen d'amor,
de primaveres;
que parlen de somnis,
i de quimeres,
aquestes coses que anomenen poesia...
Em comprèn?

Em diuen Mimí.
El perquè... no el sé.
Sóc jo qui es fa el menjar,
per a mi sola.
No vaig sempre a missa,
però reso bastant al Senyor.
Viu sola, soleta; allí,
en una petita habitació blanca,

guardo sui tetti e in cielo;
ma quando vien lo sgelo
il primo sole è mio
il primo bacio dell'aprile è mio!
Germoglia in un vaso una rosa...
Foglia a foglia l'aspiro:
Cosi gentile
il profumo d'un fiore!
Ma i fior ch'io faccio,
ahimè,
il fior ch'io faccio
ahimè! non hanno odore.
Altro di me non le saprei narrare.
Sono la sua vicina
che la vien fuori d'ora a importunare.

miro els teulats i el cel.
I, quan comença el desglaç,
el primer sol és meu,
¡el primer petó d'abril és meu!
Germina, plantada, una rosa,
fulla a fulla, l'oloro;
és tan delicat
el perfum d'una flor...
Però les flors que jo faig,
ai de mi!
les flors que jo faig... ai!
no tenen olor...
De mi, res més li podria contar.
Sóc la seva veïna que ve,
a deshora, a importunar.

Aria «Nessun dorma», de *Turandot*

CALAF
Nessun dorma!
Nessun dorma!
Tu pure, o principessa,
nella tua fredda stanza
guardi le stelle che tremano
d'amore e di speranza!
Ma il mio mistero
è chiuso in me,
il nome mio nessun saprà!
No, no, sulla tua bocca lo dirò,
quando la luce splenderà!
Ed il mio bacio scoglierà
il silenzio che ti fa mia!

VOCI DI DAME
Il nome suo nessun saprà...

CALAF
Que ningú dormi!
Que ningú dormi!
Tu també, princesa,
en la teva freda estança
mires les estrelles que tremolen
d'amor i d'esperança!
Però el meu misteri
es tanca dins de mi,
el meu nom ningú sabrà!
No, no, sobre els teus llavis ho diré,
quan resplendeixi la llum!
El meu petó desfaria
el silenci que et fa meva!

VEUS FEMENINES
El seu nom ningú sabrà...

E noi dovrem, ahimè,
morir! Morir!

CALAF

Dilegua, o notte!
Tramontate, stelle!
Tramontate, stelle!
All'alba vincerò!
Vincerò! Vincerò!

i nosaltres, ai,
hem de morir! ¡Morir!

CALAF

Nit, dissipat!
Estrelles, amagueu-vos!
Estrelles, amagueu-vos!
A l'alba venceré!
Venceré, venceré!

